

Verwerking input werksessie raad d.d. 5 juli 2018

Thema	Feedback bij opgaven	Aandelen	Hoe is de feedback verwerkt?	Nadere toelichting
Doetinchem centrumstad	1. Regionale economie als versneller			
	- HBO-Zorg: tekorten wegwerken, ook samenwerking HAN/Saxion. In pop-up vorm dus 2-3 lesdagen en docenten van HAN/Saxion hier laten komen.	2	Opgenomen in opgave 1.1 (pagina 7)	Dit is opgenomen in de nieuwe opgave 1.1 waarbij geldt dat dit in een interactief proces met de belangrijkste stakeholders wordt opgepakt, gericht op de formulering van concrete activiteiten en projecten. Deze kunnen dan worden betrokken bij de afwegingen in het kader van de Kadernota 2019. Belangrijk uitgangspunt daarbij is het commitment van partners bij deze activiteiten of projecten.
	- Meer samenwerking tussen bedrijven: Steck samen met andere (leegstaande) verzamelgebouwen	1	Opgenomen in opgave 1.1 (pagina 7)	Idem
	- De gemeente moet samen met de regio zich hard maken voor een kennisregio zoals in Eindhoven en Twente gericht op bijvoorbeeld duurzaamheid	3	Opgenomen in opgave 1.1 (pagina 7)	Idem
	- Hoger technisch onderwijs, jeugd van elders naar Doetinchem, HAN	2	Opgenomen in opgave 1.1 (pagina 7)	Idem
	- Gemeente alleen een ondersteunende rol, bedrijven en onderwijs pakken dit vanzelf op	3	-	
	- Zorg dat randvoorwaarden voor jongeren op orde zijn	0	Diverse opgaven	
Doetinchem centrumstad	- Stimuleren van stageplekken en afstudeerprojecten	0	Opgenomen in opgave 1.1 (pagina 7)	Idem
	2. Verbinden (economische) agenda van Doetinchem en de Achterhoek met die van de Provincie en de Euregio			
Doetinchem centrumstad	- Geen	0	-	Het college ziet de Achterhoek als een kansrijke entiteit in het kader van lobby, waarbij met name smart industry een kenmerkende en onderscheidende identiteit is.
	3. Aantrekkelijker maken binnenstad			
	- Aanvalsplan Binnenstad Doetinchem voortzetten met cofinanciering	5	Reeds onderdeel van beleid	Hiermee is bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van Aanvalsplan Binnenstad en onderdeel uitmaakt van de agenda van de verschillende werkgroepen.
	- Eerlijke parkeertarieven ook voor onze eigen bewoners die maar kort parkeren	0	-	Het college is van mening dat de huidige tariefstelling redelijk is.
	- Cameratoezicht in het centrum, met name uitgaansgebied o.a. ter bestrijding van probleemgroepen	16	Opgenomen in opgave 1.3 (pagina 7)	-
	- De binnenstad 'echt' vergroenen (niet alleen met hanging baskets, maar echte natuur) bv. Gasthuisstraat en Korte Kapoeniestraat (nu alleen steen)	1	Reeds onderdeel van beleid	Hiermee is bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van Aanvalsplan Binnenstad en onderdeel uitmaakt van de agenda van de werkgroep die zich richt op de vergroening van de binnenstad.
	- Meer/goede aandacht voor toegankelijkheid minder validen. In centrum invalidentoilet, op deze plek stadstrein laten halteren.	1	Reeds onderdeel van beleid	Hiermee is bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van Aanvalsplan Binnenstad en onderdeel uitmaakt van de agenda van de verschillende werkgroepen.
- Aandacht voor high impact crime	0	Opgenomen in opgave 1.3 (pagina 7)		
Doetinchem centrumstad	- Binnenstadsdistributie (duurzaam bv elektrisch realiseren) (met mensen met afstand arbeidsmarkt)	3	Reeds onderdeel van project	Hiermee is bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van Aanvalsplan Binnenstad . Dit maakt onderdeel uit van de agenda van de werkgroep die zich bezig houdt met de autoluw maken van de binnenstad.
	4. Goede en duurzame verbindingen realiseren en verbeteren			
	- Tav elektrisch vervoer: snelle procedures voor laadpalen, emissievrije stedelijke distributie voor goederenvervoer	1	Reeds onderdeel van project	M.b.t. het onderdeel E-laadpalen heeft de gemeenteraad in de parkeernota bepaald dat ze hier terughoudend mee om wil gaan en dit met name wil overlaten aan de markt. In het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2018 staat verwoord dat we een E-laadpalen beleid gaan opstellen. Dit staat nog op de planning. De stadsdistributie wordt op dit moment in het kader van het Aanvalsplan Binnenstad onder de loep genomen.
	- Verbreden Europaweg en tunnel	24	Reeds onderdeel van project	Dit maakt onderdeel uit van de gebiedsvisie Europaweg , maar ook van de studie Europaweg – Liemersweg – Energieweg - Keppelseweg. De gemeenteraad heeft deze studie een aantal jaar geleden vastgesteld met de bijbehorende fasering. Prorail is momenteel bezig in het kader van het Landelijk Verbeterplan Overwegen om de mogelijkheden van ondertunneling in beeld te brengen.
	- Eerder de sneltrein Arnhem-Doetinchem (niet wachten tot 2025)!	4	-	-
	- Als in 2022 het dubbelspoor een feit is dan tussen 6.30 en 8.30u trein om de 10 minuten laten rijden	3	Lobby	Hierin wordt momenteel samen met de Achterhoekse gemeenten actief opgetrokken.
	- Onderhoud bestaande wegen sterk verbeteren!	1	Reeds onderdeel van beleid	In het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2018 wordt tezamen met BUHA een afweging gemaakt welke wegen jaarlijks onderhouden worden. Bij vaststelling van de begroting 2016, najaar 2015, is hiertoe reeds door de raad besloten: grijs 400.000, groen 400.000 en spelen 100.000 (structureel) –jaarschijven 2016 t/m 2019. De bestuursopdracht bezuinigingen grijs, groen en spelen, waarin de kaders van die bezuiniging worden gegeven, is vervolgens door het college vastgesteld op 7 februari 2017. Dat besluit is het vigerend kader voor onderhoud bestaande wegen.
	- Goede fietsroute rondom het Ei: "De Ei-route"	3	Reeds onderdeel van project	Bij de plannen van de Gaswal (Stadsboulevard) wordt de fietsroute verbeterd, langs Raadhuisstraat is dit inmiddels gebeurd. Het beleidskader daarvan is het Aanvalsplan Binnenstad .
	- Rekening houden met snelheid elektrische fiets	0	Reeds onderdeel van beleid	In het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2018 staat verwoord dat we een onderzoek gaan uitvoeren naar de e-bike bestendigheid van de fietspaden.
	- Stimulering fietsverkeer: = parkeertarieven niet verlagen = veilige en snelle fietsverbindingen	3	-	Het college zet in op continuering van de mobiliteitsgelden die voeding vormen voor de jaarlijkse Uitvoeringsprogramma's Mobiliteit. Fietsmobiliteit en de verbetering van fietsveiligheid vormen daar een integraal onderdeel van.
	Doetinchem centrumstad	- Doortrekken van fietssnelweg tussen (nu nog) Nijmegen en Zevenaar.	0	Opgenomen in opgave 1.4 en 1.5 (p. 8)
- Trein naar Arnhem is 10 min. dienst mogelijk? = spoorboekvrij reizen of sneltrein Doetinchem-Zevenaar-Arnhem-Ede-Zeist-Utrecht		2	Lobby	Samen met de andere Achterhoekse gemeenten wordt er opgetrokken voor de optimalisering van de treinverbindingen.
5. Verbinden van parels Doetinchem en de Achterhoek				
- Fietssnelwegen vanuit de omgeving naar Doetinchem(en terug)		0	Opgenomen in opgave 1.4, 1.5 (p. 8)	
Doetinchem centrumstad	- Fietsveiligheid moet beter	1	Reeds onderdeel van beleid	Zie ook thema 1, Opgave 4, suggestie 5: In het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2018 staat verwoord dat we een onderzoek gaan uitvoeren naar de e-bike bestendigheid van de fietspaden. Dit heeft met name een veiligheidsaspect.
	- Meer activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen!	1	Reeds onderdeel van beleid	Deze suggestie sluit aan bij ons Evenementenbeleid en bij Aanvalsplan Binnenstad . Daarnaast ligt er een link met Thema 2 uit de Begroting 2019, opgave 1 : versterken preventie... waarbij sport- en cultuuractiviteiten (voor diverse leeftijden) worden

				gekoppeld aan de sociale preventieagenda en het bereiken van verschillende doelgroepen wordt meegenomen.
	- Publieksattractie Doetinchem: wat is er mogelijk in het gebied van de Kruisberg/Slingeland	2	Opgenomen in opgave 1.5 (pagina 8)	
	- Invoering toeristenbelasting om zo extra kosten te kunnen dekken	0	-	
	- Inzetten op ontwikkelen thema's die toeristen naar gemeente lokken omdat ze uniek zijn en gezien/beleefd moeten worden. Denk aan Coming World Remember Me in Ieper (B)	0	Opgenomen in opgave 1.5 (pagina 8)	
Sterke samenleving	1. We versterken preventie...			
	- Preventie: voorlichting aan jeugd op scholen	1	Reeds onderdeel van beleid	Dit is onderdeel van het Beleidskader sociaal domein en de uitvoeringsagenda jeugd gericht op bijv. gezondheid, verslaving (alcohol en drugs), bewegen, financiën/schulden en echtscheidingen. Daarnaast is er een opdracht verstrekt aan Buurtplein met betrekking tot het JIT (Jongeren Interventie Team).
	- Extra ondersteuning mantelzorgers, ook en vooral via respijtzorg. Heb daarbij extra oog voor minderjarige mantelzorgers.	2	Reeds onderdeel van beleid	Dit is een onderdeel van het huidige mantelzorgbeleid (Beleidskader sociaal domein, pagina 15) en ondergebracht bij VIT-hulp bij mantelzorg.
	- Meerjaren beleidsplan Kennisnetwerk kwetsbare ouderen overnemen in gemeentelijk beleid	2	Oriënterende fase	Het kennisnetwerk kwetsbare ouderen is een samenwerkingsverband tussen verschillende zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en de gemeenten in de West Achterhoek. Zowel de gemeente Doetinchem als het Buurtplein Doetinchem zijn onderdeel van dit samenwerkingsverband en daarmee aangehaakt bij het beleidsplan Kennisnetwerk kwetsbare ouderen. Binnenkort volgt een oriënterend gesprek met de wethouder over het meerjarenbeleidsplan.
	- Preventieagenda ouderen	15	Opgenomen in opgave 2.1 (pagina 11)	In Programma 2 van de begroting hebben we opgenomen dat we een preventieagenda <i>sociaal domein</i> opstellen (op grond van het coalitieakkoord). Preventie op het gebied van ouderen, net als preventie gericht op andere doelgroepen en beleidsterreinen binnen het sociaal domein valt daar onder.
Sterke samenleving	2. ...en we zetten in op andere inzet van hulp en ondersteuning			
	- Raadswerkgroep/initiatief toegankelijkheid en betaalbaarheid zorg	1	Raadswerkgroep is aan de raad	Het is aan de raad om te beslissen over het instellen van een raadswerkgroep aangaande dit onderwerp.
	- Raadswerkgroep/initiatief meedoen en participatie	1	Raadswerkgroep is aan de raad	Het is aan de raad om te beslissen over het instellen van een raadswerkgroep aangaande dit onderwerp.
	- Minder bureaucratie, efficiency	3	Reeds onderdeel van beleid	Zo efficiënt mogelijk werken is het uitgangspunt van zowel het Doetinchemse plan van aanpak regelarme bijstand waaraan Laborijn mede uitvoering geeft, als de bestuursopdracht die in juli 2018 aan Laborijn is verstrekt. Dit geldt ook voor de zogenoemde 'warme benadering' als uitgangspunt. In het plan van aanpak regelarme bijstand heeft Laborijn aangegeven hoe zij investeren in de dienstverlening/bejegening richting werkzoekenden. De Doetinchemse aanpak regelarme bijstand wordt dit najaar geëvalueerd. Op basis van de bestuursopdracht komt Laborijn dit najaar met een plan van aanpak hoe de dienstverlening en uitstroom naar de arbeidsmarkt verder worden verbeterd. Zie ook Beleidskader sociaal domein 2017-2020, pagina 11, punt 6.
Sterke samenleving	3. Inwoners voeren zo lang mogelijk zelf de regie over hun eigen bestaan			
	- Geen	0	-	
Sterke samenleving	4. Vergroten (financiële) zelfredzaamheid en uitstroom naar werk			
	- Uitstroom uit bijstand: 'warme benadering' levert uiteindelijk geld op, minder uitkeringen [bij	0	Reeds onderdeel van beleid	Zo efficiënt mogelijk werken is het uitgangspunt van zowel het Doetinchemse plan van aanpak regelarme bijstand waaraan Laborijn mede uitvoering geeft, als de bestuursopdracht die in juli 2018 aan Laborijn is verstrekt. Dit geldt ook voor de zogenoemde 'warme benadering' als uitgangspunt. In het plan van aanpak regelarme bijstand heeft Laborijn aangegeven hoe zij investeren in de dienstverlening/bejegening richting werkzoekenden. De Doetinchemse aanpak regelarme bijstand wordt dit najaar geëvalueerd. Op basis van de bestuursopdracht komt Laborijn dit najaar met een plan van aanpak hoe de dienstverlening en uitstroom naar de arbeidsmarkt verder worden verbeterd.
	- Pilot schuldproblemen jongeren uitbreiden met snapchat, whatsapp, ambassadeurs bij scholen	0	Reeds onderdeel van beleid	Dit is onderdeel van bestaand beleid binnen de uitvoeringsagenda armoedebeleid 2018-2022 . Relatie met scholen door zowel op school voorlichting te geven en/of via sociaal raadsliden van het Buurtplein is er al. We nemen het idee van de digitale benadering mee bij de uitvoering van de uitvoeringsagenda armoedebeleid.
	- Laborijn, inzichtelijk scholing en kwaliteiten, out of the box denken, regelarme bijstand	0	Reeds onderdeel van beleid	Zo efficiënt mogelijk werken is het uitgangspunt van zowel het Doetinchemse plan van aanpak regelarme bijstand waaraan Laborijn mede uitvoering geeft, als de bestuursopdracht die in juli 2018 aan Laborijn is verstrekt. Dit geldt ook voor de zogenoemde 'warme benadering' als uitgangspunt. In het plan van aanpak regelarme bijstand heeft Laborijn aangegeven hoe zij investeren in de dienstverlening/bejegening richting werkzoekenden. De Doetinchemse aanpak regelarme bijstand wordt dit najaar geëvalueerd. Op basis van de bestuursopdracht komt Laborijn dit najaar met een plan van aanpak hoe de dienstverlening en uitstroom naar de arbeidsmarkt verder worden verbeterd.
	- Herstel vermogensnorm bijzondere bijstand naar werkelijk niveau "wettelijk" (ca € 7.500+)	1	Wordt niet overgenomen	Bijzondere bijstand zien we in Doetinchem als een vangnet voor diegenen die de kosten voor die bijzondere uitgaven (waar de bijzondere bijstand voor bedoeld is) echt niet zelf kunnen opvangen. Bijzondere bijstand is een tegemoetkoming in noodzakelijke kosten. Wat noodzakelijke kosten zijn, is voor iedereen verschillend. Het gaat namelijk om kosten die in de situatie van die inwoner noodzakelijk zijn. Enkele voorbeelden zijn de kosten van bewindvoering of maaltijdvoorziening, de griffiekosten bij de rechtbank of de eigen bijdrage die verschuldigd is bij inzet van een advocaat.

				<p>Voor bijzondere bijstand geldt dat gemeenten zelf mogen bepalen welke grens zij hanteren bij het vaststellen of een inwoner voldoende vermogen heeft om een bepaalde voorziening zelf te betalen, en dus geen beroep kan worden gedaan op bijzondere bijstand.</p> <p>Deze grens is in Doetinchem in 2015 vastgesteld op ca. €2.000 voor een alleenstaande, en ca. €2.800 voor een huishouden. Als een inwoner meer vermogen heeft, moet dat eerst aangesproken worden voordat hij/zij in aanmerking komt voor bijzondere bijstand. Deze vermogensgrens achten wij voldoende en realistisch. Dat betekent dat een inwoner op het moment dat dat noodzakelijk is (dus bij een vermogen lager dan €2.800/€2.000) terug kan vallen op bijzondere bijstand.</p> <p>Het voorstel is feitelijk bedoeld om terug te keren naar de situatie van vóór 2015, toen gold dat de vermogensgrens voor bijzondere bijstand op hetzelfde niveau lag als de wettelijke vermogensgrens voor de "normale" bijstand (resp. ca. €6.000 en €12.000). Dit vinden wij, gelet op het principe van bijzondere bijstand "als vangnet", geen noodzakelijke en wenselijke grens.</p> <p>Daarnaast betekent het voorstel financieel dat ongeveer €100.000 (raadsmededeling 2015-111, 2016-25) + aanvullende uitvoeringskosten gepaard zou gaan met het op het oude (pre-2015) niveau brengen van de vermogensnorm. Om deze twee redenen nemen wij dit voorstel niet over.</p>
	- Laborijn: meer focus op wat wel kan, biedt toekomstperspectief	2	Reeds onderdeel van beleid	<p>Zo efficiënt mogelijk werken is het uitgangspunt van zowel het Doetinchemse plan van aanpak regelarme bijstand waaraan Laborijn mede uitvoering geeft, als de bestuursopdracht die in juli 2018 aan Laborijn is verstrekt. Dit geldt ook voor de zogenoemde 'warme benadering' als uitgangspunt. In het plan van aanpak regelarme bijstand heeft Laborijn aangegeven hoe zij investeren in de dienstverlening/bejegening richting werkzoekenden. De Doetinchemse aanpak regelarme bijstand wordt dit najaar geëvalueerd. Op basis van de bestuursopdracht komt Laborijn dit najaar met een plan van aanpak hoe de dienstverlening en uitstroom naar de arbeidsmarkt verder worden verbeterd.</p>
	- Aandacht voor langdurig werklozen (> 1 jaar), 3e focusgroep naast jongeren en statushouders)	2	Reeds onderdeel van beleid	<p>In de inhoudelijke opdracht aan Laborijn 2018-2019 (onderdeel van de bestuursopdracht) is de ondersteuning van inwoners met een grotere afstand tot betaald werk (ingedeeld in de door Laborijn gehanteerde categorie 3 Maatschappelijke participatie; bemiddeling naar werk duurt naar verwachting langer dan 12 maanden) als volgt opgenomen:</p> <p><i>"De dienstverlening op het gebied van maatschappelijke participatie van de inwoners met een bijstandsuitkering vindt plaats onder verantwoordelijkheid van Laborijn en sluit aan op de lokale situatie per gemeente. Alle cliënten in deze doelgroep zijn in beeld, er is regelmatig cliëntcontact en Laborijn voert regie op de ondersteuning die een inwoner ontvangt. De trajecten die voor deze doelgroep worden ingezet zijn zoveel als mogelijk gericht op ontwikkeling naar (vrijwilligers)werk. Op basis van het inzicht in het klantenbestand formuleren we gezamenlijk doelstellingen voor 2019 voor wat betreft participatie en uitstroom. In feite is doel in 2018 dus: iedereen in deze categorie is in beeld."</i></p> <p>Op basis van de resultaten in 2018 kunnen we de doelstelling voor 2019 specificeren en meer resultaatgericht maken.</p>
	- Geen leningen via bijzondere bijstand maar verstrek desnoods in natura € 0 (want leningen kosten geld voor inwoner en gemeente)	3	Wordt niet overgenomen	In sommige gevallen blijft het verstrekken van een lening de meest passende oplossing. Wij hechten eraan dit maatwerk te kunnen blijven leveren aan die inwoners die hiermee het best geholpen zijn.
	- Extra inzet schuldenproblematiek inwoners BvFO (<i>Bureau voor Financiële Ondersteuning</i>)	3	Reeds onderdeel van beleid	Extra inzet op dit onderdeel is opgenomen binnen de uitvoeringsagenda armoedebeleid 2018-2022 .
	- Apart loket in Laborijn zelf fysiek voor voorzieningencheck. Onderdeel intakeprocedure Laborijn. Mensen kunnen hier direct terecht	3	Reeds onderdeel van beleid	Zowel Laborijn als het Buurtplein voeren tijdens de intakeprocedure een voorzieningencheck uit. Er wordt nagegaan voor welke regelingen de aanvrager naar verwachting in aanmerking komt. Op basis van de voorzieningencheck wordt de persoon doorverwezen/overgedragen naar de juiste plek om (zelf) een aanvraag te doen. Onderdeel van het Doetinchemse plan van aanpak regelarme bijstand is een scenariostudie naar de bundeling van lokale inkomensvoorzieningen (start najaar 2018).
Sterke samenleving	5. Alle inwoners zijn actief betrokken in Doetinchem			
	- Inwoners betrekken			
	o Stimuleer ook ouderen om mee te doen in sport en cultuur	0	Reeds onderdeel van beleid	Via ons beleidskader sociaal domein sturen we op preventie, waaronder deelname aan sport en cultuur voor alle doelgroepen. Denk voor het onderdeel cultuur bijvoorbeeld aan "Lang leve Kunst". We nemen dit ook mee in de preventieagenda sociaal domein, conform de coalitieagenda .
	o Ook minder mondige en/of hoog opgeleide burger betrekken bij omgevingsvisie (opbouwwerk), voorkom usual suspects, zorg voor voldoende draagvlak	0	-	We nemen dit mee in het ontwikkelingstraject rondom de Omgevingsvisie.
	o Op wijkniveau (buurt) of via school inwoners vinden... Mag geld/fte kosten	2	Reeds onderdeel van beleid	We doen dit via de functies van wijkregisseurs, buurtcoach en jeugd- en gezinswerkers.
	o Out of the box durven denken/doen met betrekking tot participatie	2	Reeds onderdeel van beleid	Dit is integraal onderdeel van de nieuwe visie organisatie gD : van buiten naar binnen.
	- Vluchtelingen / statushouders			
o Vluchtelingen stimuleren om (vrijw.)werk te doen in de praktijk taal leren	1	Reeds onderdeel van beleid	Het meedoen van statushouders in de Nederlandse samenleving staat centraal. Het is van belang dat statushouders, net als andere Doetinchemmers, zo goed mogelijk in staat worden gesteld om regie te kunnen voeren op hun leven. Participatie is belangrijk in het integratieproces. De gemeente Doetinchem wil de regie nemen en participatie volgen en bevorderen.	

	<ul style="list-style-type: none"> o Taallessen verbeteren voor alle vluchtelingen, kleinere groepen indelen op niveau, stimuleren acties zoals 'Meezingkoor' in GP 	1	Regie ligt bij het onderwijs	Het leren van de taal is een belangrijke voorwaarde voor actief meedoen in de maatschappij. De kwaliteit van taalonderwijs wordt geborgd door de onderwijsinstellingen die het aanbod verzorgen. De gemeente spreekt met deze instellingen over de kwaliteit van het onderwijs, maar de sturing ligt momenteel niet bij de gemeente. Het is de wens van de gemeente Doetinchem om meer regie te nemen en het lijkt erop dat het landelijk beleid zich ook in die richting gaat.
	<ul style="list-style-type: none"> o Kwalitatief goede taallessen en werk voor vluchtelingen (ook voor ons, niet alleen voor mensen zelf, zie het niet als een probleem maar als waardevolle unieke kans 	1	Regie ligt bij het onderwijs	In het plan van aanpak van Laborijn vormt de groep statushouders één van de prioritaire doelgroepen. Het vinden van een baan ziet de gemeente Doetinchem als hoogst bereikbare doel in het integratieproces. Statushouders kunnen werk doen, waar we niet voldoende of niet de juiste mensen voor hebben. Goede beheersing van de Nederlandse taal is een voorwaarde en daarom willen we dat er voldoende aanbod is en dat de kwaliteit van het taalonderwijs goed is.
	<ul style="list-style-type: none"> o Extra inzet inburgering statushouders 	1	Reeds onderdeel van beleid	Het meedoen van statushouders in de Nederlandse samenleving staat centraal. Het is van belang dat statushouders, net als andere Doetinchemers, zo goed mogelijk in staat worden gesteld om regie te kunnen voeren op hun leven. Participatie is belangrijk in het integratieproces. De gemeente Doetinchem wil de regie nemen en participatie volgen en bevorderen.
	- Passend budget voor plan van aanpak diversiteitsbeleid	4	Opgenomen in opgave 2.5 (pagina 12)	Dit is onderdeel van coalitieagenda en het maken van een plan van aanpak is opgenomen in programma 2 van begroting 2019 .
	- Waar mogelijk kijken waar mensen met een uitkering/bijstand iets 'terug' kunnen doen op maatschappelijk gebied om zo in aanmerking te komen voor extra voorzieningen (extra is bv meedoenarrangement, kwijtschelding etc)	8	Wordt niet overgenomen	<p>Het college volgt het huidige beleid: op grond van de Participatiewet heeft de gemeenteraad van Doetinchem bij verordening vastgelegd hoe we omgaan met de zogenaamde tegenprestatie. De huidige afspraken gaan uit van wederkerigheid en zien een tegenprestatie voor een bijstandsuitkering als vanzelfsprekend.</p> <p>Tegelijkertijd gaan de lokale afspraken uit van de eigen, intrinsieke motivatie van onze inwoners om maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten. Er wordt daarom terughoudend om gegaan met het verplichtend opleggen van een tegenprestatie. Wanneer iemand vrijwilligerswerk of mantelzorgtaken met een bepaalde omvang verricht, wordt geen tegenprestatie verplicht gesteld. Hetzelfde geldt voor mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn en voor alleenstaande ouders met een ontheffing van de arbeidsplicht.</p> <p>De gemeente Doetinchem kent momenteel bij het Meedoenarrangement, de bijzondere bijstand en de kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen geen afspraken in het kader van wederkerigheid of maatschappelijke tegenprestatie.</p> <p>Het juridisch kader is bij deze regelingen vaak anders, en ook is het natuurlijk zo dat niet iedereen die gebruik maakt van één van deze armoedebestrijdende mogelijkheden, ook een bijstandsuitkering heeft. Of beter gezegd: het is heel goed mogelijk dat een inwoner die "gewoon werkt" wel gebruik maakt van het Meedoenarrangement, maar tegelijkertijd niet in de gelegenheid is om ook nog een tegenprestatie te verrichten (omdat hij/zij een "doordeweekse" baan heeft).</p>
Sterke samenleving	6. Jeugd groeit veilig op en talenten worden benut			
	- 3 aandelen voor de totale opgave en acties	3	-	
	- Jeugdzorg: geen kind tussen wal en schip, wachtlijsten naar beneden, terugdringen van versnippering van werksoorten, 1 gezin-1plan-1regisseur vraagt om meer deskundigheid en genoeg professionele mensen	0	Reeds onderdeel van beleid	Dit is onderdeel van bestaand beleid en van de opdracht aan Buurtplein als onderdeel van de implementatie van de functie van jeugd- en gezinswerkers per januari 2018 in alle wijken van Doetinchem.
	- € 3,5 mln tekort: zoek dat heel goed uit, analyse bestand, voorkomen beter dan genezen	1	Nemen we over	Via Taskforce Sociaal Domein, zie aanmelding A9, programmabegroting 2019, pagina 30 .
	- Jeugdzorg: verbeteren regionale samenwerking. Ontwikkel hulpaanbod in samenspraak met sector/instellingen	1	Nemen we over	Vastgesteld in de regionale visie op inkoop vanaf 2021, raadsbesluit 27 september 2018 .
	- Huisartsenzorg beter in positie brengen aan de voorkant van het hulpcircuit	2	Opgenomen in opgave 2.1 (pagina 11)	Dit is opgenomen in programma 2 van de begroting onder "we versterken preventie...". Daarnaast zijn we voornemens om onze samenwerking met huisartsen te versterken langs de lijn van het "project POH'er" (pagina 32).
	- Betrek scholen (leerkracht en kinderen) bij inrichting openbare ruimte rondom de school en zorg daar voor een sociaal veilig klimaat	5	Opgenomen in opgave 2.6 (pagina 12)	Dit nemen we mee in het Integraal Huisvestingsplan onderwijs en/of bij bestaande of in de planvorming rondom de inrichting van openbare ruimte bij scholen.
- Standaard zwemdiploma A voor alle kinderen vanuit sociale, algemene voorziening	10	Wordt niet overgenomen	<p>Het college volgt het huidige beleid: deze taak ligt primair bij opvoeders. Ook de rijksoverheid ziet leren zwemmen primair als taak van ouders. De ondersteuning van ouders die lastig zelf de zwemles van hun kinderen kunnen betalen is daarnaast reeds onderdeel van het Doetinchemse armoedebestrijdingsbeleid.</p> <p>Op dit moment is het voor ouders tot 120% van de bijstandsnorm de mogelijkheid om (een deel van) de zwemlessen te betalen uit het Meedoenarrangement. Op jaarbasis kan één ouder voor één kind € 700 (€250 + € 450) spenderen aan zwemlessen.</p> <p>Daarnaast is er voor ouders van kinderen ouder dan 6, ook nog de mogelijkheid een beroep te doen op het Jeugdspoortfonds (tot een bedrag van €225 per kind per jaar), wanneer zij tot 120% van het sociaal minimum-inkomen verdienen.</p> <p>Aanvullende reden om dit voorstel niet over te nemen is het financieel gevolg: per jaar zijn er in Doetinchem ruim 500 kinderen in de "diploma A-leeftijd" van 5/6 jaar oud. De all-in consumentenkostprijs van een zwemdiploma A bij Rozengarde is circa €700. Totaal kostenplaatje rond de € 350.000 structureel.</p> <p>Om deze twee redenen nemen wij dit voorstel niet over.</p>	
Sterke samenleving	7. Inwoners wonen veilig in Doetinchem			
	- 2 aandelen voor de totale opgave en acties	2	-	

	- 2x onderstreept Sluitende aanpak personen met verward gedrag	0	Reeds onderdeel van beleid	Dit is voor een deel bestaand beleid, en valt ook onder de preventieagenda openbare orde zoals opgenomen in coalitieagenda .
	- Voorlichting "sexting"	1	Reeds onderdeel van beleid	Dit is opgenomen in de uitvoeringsagenda jeugd en wordt uitgevoerd door het Buurtplein via het Jongeren Interventie Team (JIT).
	- Verslavingspreventie:			
	o Brede aanpak verslavingspreventie + toereikend budget	2	Nemen we beleidsmatig over	De intensivering nemen we beleidsmatig over via het Preventie en handhavingplan 'verslaving' gemeente Doetinchem 2019-2022 . Mocht daaruit voortvloeien dat er extra investeringen nodig zijn, dan betrekken wij dat bij de besluitvorming (heeft relatie met opgave 2.7, pagina 12).
	o Intensivering aanpak verslaving, meer capaciteit, Iriszorg +10% meer geld	4	Nemen we beleidsmatig over	De intensivering nemen we beleidsmatig over via het Preventie en handhavingplan 'verslaving' gemeente Doetinchem 2019-2022 . Mocht daaruit voortvloeien dat er extra investeringen nodig zijn, dan betrekken wij dat bij de besluitvorming (heeft relatie met opgave 2.7, pagina 12).
	o Verslavingspreventie en verslavingszorg	2	Nemen we beleidsmatig over	De intensivering nemen we beleidsmatig over via het Preventie en handhavingplan 'verslaving' gemeente Doetinchem 2019-2022 . Mocht daaruit voortvloeien dat er extra investeringen nodig zijn, dan betrekken wij dat bij de besluitvorming (heeft relatie met opgave 2.7, pagina 12).
Veranderende leefomgeving	1. Doetinchem energieneutraal in 2030			
	- Deze opgave heeft algemeen aandelen gekregen	7	Opgave aangepast	-
	Aanvullende toelichting:			
	- Asbestrein opstarten voor saneren van asbest waar particulieren en verenigingen aan mee kunnen doen	2	Zie ook programma 7, No. 16	-
	- Bewustwording en communicatie naar bewoners (combi Stadslab en duurzaamheid)	0	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- Duurzame energie via bedrijf grootschalig laten leveren, of via burgers zelf laten opwekken	3	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- Energiefonds	4	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- Provincie aanspreken op 'POT'gelden voor energie	4	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- Olifantengras gaan kweken, neemt CO2 op en kan geoogst worden voor biomassa projecten	1	Opgenomen in opgave 3.1	Het maakt onderdeel uit van de uitwerking van het transitiepad voor duurzame energieopwekking, waarbij de kweek van olifantengras als energiebrandstof voor biomassaprojecten kan worden afgewogen.
	- Grondgebonden landbouw stimuleren	2	-	Dit is een raadsafweging bij de op te stellen Omgevingsvisie/plan.
	- Actiever duurzaamheid oppakken, door nog meer voorbeeldprojecten uit te venten	0	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- Project starten: alternatieve energie voorbeeldprojecten	1	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- Zon op dak, niet op landbouwgronden --> kringloop landbouw stimuleren	2	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- Enthousiaste bewoners die nu al bezig zijn met ideeën (waaronder de buurtwerkgroepen voor duurzame energieopwekking) mee laten blijven denken	2	Reeds onderdeel van beleid	Het college heeft hiermee bedoeld dat deze suggestie aansluit bij c.q. wordt meegewogen in het kader van de Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2018-2019 , als onderdeel van het Koersdocument Doetinchem Duurzaam 2030 (vastgesteld in 2016) .
	- 60% energiebesparing is wellicht ook al een goede stap (goed blijven afwegen welke stappen)	3	Opgenomen in opgave 3.1	Een van de opgaven is 55% besparing op aardgas en 20% op elektriciteit. Dit is al een vast onderdeel van de energieneutraliteitsopgave.
	- Dak boven varkensweide van zonnepanelen	2	-	Alle in potentie geschikte zonnepanelen-locaties zullen in het kader van de energie opwekopgave worden afgewogen.
	- Liever windmolens dan zonneparken	1	-	Eén van de gidsprincipes voor grootschalige energieopwekking in Doetinchem is dat alle vormen van duurzame energieopwekking nodig zijn. Dit is vastgesteld in de raadsvergadering op 21 september 2017.
Veranderende leefomgeving	2. Transitie van de woningvoorraad en herijken van het woningbouwprogramma			
	- Energietransitie --> woningvoorraad verduurzamen. Extra aandacht voor lage inkomensgroepen	12	Opgenomen in opgave 3.2	Bij het verder verduurzamen van de woningvoorraad zal bij de aanpak specifiek naar verschillende doelgroepen worden gekeken.
Veranderende leefomgeving	3. Omgevingsvisie			
	- Wel leiderschap tonen	1	-	-
	- Inwoners betrekken bij besluitvorming zoals aanvalsplan binnenstad	1	Reeds onderdeel van beleid	Uitgangspunt van de Omgevingsvisie is participatie. Inwoners zijn per definitie betrokken bij de totstandkoming van visievorming in hun directe leefomgeving.
	- Burgerparticipatie t.a.v directe omgeving, bijv. inrichting openbaar groen (bij gebrek aan onderhoud)	8	Reeds onderdeel van beleid	Dit is één van de elementen die door een participatief proces ingevuld kunnen worden.
- Groenonderhoud omhoog	8	Strijdig met vigerend beleid	Bij vaststelling van de begroting 2016 , najaar 2015, is hiertoe reeds door de raad besloten: grijs 400.000, groen 400.000 en spelen 100.000 (structureel) –jaarschijven 2016 t/m 2019. De bestuursopdracht bezuinigingen grijs, groen en spelen, waarin de kaders van die	

				bezuiniging worden gegeven, is vervolgens door het college vastgesteld op 7 februari 2017. Dat het vigerend kader. Het college geeft uitvoering aan dat kader.
	- Stadslandbouw nieuw leven inblazen / kassencomplex Wedeo.	4	Opgave 3.1	Rol van gemeente betreft het faciliteren van particulier initiatief van ondernemers en/of inwoners.
	- Guerilla-gardening van (tijdelijk) ongebruikte grond / stadstuinbouw	2	Opgave 3.1	Rol van gemeente betreft het faciliteren van particulier initiatief van ondernemers en/of inwoners.
	- Eenheid samenleving bewaren	2	-	-
Veranderende leefomgeving	4. Meer integraal (her-)ontwikkelen van gebieden			
	- Energiedoelstelling 2030: is deze realistisch? Weliswaar goed om richting te geven. 2030 = 2050. Zorg voor eerlijke en oprechte beeldvorming om draagvlak en waardering te creëren en behouden	1	Opgave 3,1	Met de vaststelling van Koersdocument Doetinchem Natuurlijk Duurzaam 2030 is door de raad een kader vastgesteld t.a.v. energieneutraliteit in 2030, aansluitend bij het kader van de Provincie Gelderland. Het koersdocument is vastgesteld op 18 februari 2016 .
	- Aandacht voor gebiedsontwikkeling De Kruisberg --> gebied ziekenhuis, gevangenis, Rietveld. "Hippe" wijk van maken?	2	Opgave 3,4	In de begroting 2019 (pagina 13) stelt het college voor om voor de Kruisberg e.o. in 2019 een gebiedsvisie op te stellen.
Overige feedback bij Veranderende leefomgeving	- Overall aandelen toebedeeld voor de doelen onder de veranderende leefomgeving (dus niet gekoppeld aan afzonderlijke opgaven).	5	-	-
	Aanvullende toelichting onder de doelen:			
	- Doetinchem gif- en kunstmestvrij	0	-	Het college gaat hier uit van het wettelijk kader.
	- Minder consumeren, minder vliegen, minder elektriciteit en watergebruik, minder (vlees) eten, minder autorijden	0	Geen gemeentelijke opgave	-
	- Geen ruimte meer voor intensieve veehouderij	2	-	De gemeente richt zich hier naar het wettelijk kader en provinciaal beleid.